Poštnina plačana v gotovini.

Leto VIII., št. 50. („JUTRO“ XVI., št. 297 a) Ljubljana, ponedeljek 23. decembra 1935 Cena 2 Din

Uredništvo: Ljubljana, Knaflјeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baumgartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja „Življenje in svet“

Uredništvo:
Ljubljana: Knaflјeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126 vsak ponedeljek zjutraj. — Naroča se posebej in velja po pošti prejemana Din 4.-, po raznašalcih dostavljena Din 5.- mesečno. Ponedeljska izdaja »Jutra« izhaja
Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Abesinci pred Aksumom

Po krvavih borbah zadnjih dni so Abesinci prodrli do svetega mesta Aksum, kjer pričakujejo odločilne bitke — Tudi na južni fronti se pripravljajo na veliko ofenzivo

London, 22. decembra. o. Reuter poroča iz Desija: Po abesinskem poročilu so čete rasa Ajelu zavzele močno utrjene postojanke Italijanov južno od Enoa Salasija v pokrajini Sire. Bojišče je oddaljeno kakih 30 milj jugozapadno od Aksuma. Italijani so se ogorčeno upirali toda polet Abesincev je bil tolikšen, da so zavzeli celo drugo črto Italijanov. Pričakovati je novih abesinskih napadov na vsem severnem bojišču. Abesinski krogi v Marasentu trde, da so sprednji oddleki rasa Sejuma zavzeli italijanske postojanke severno od Makale. Uradno poročilo, abesinske vlade pravi, da se je udalo Abesincem več tisoč eritrejskih vojakov. Abesinci so zaplenili 10 tankov veliko število topov in veliko količino municije.

Z italijanske strani priznavajo, da so Abesinci prodrli v neposrodno bližino Aksuma, kjer se zbirajo močni abesinski oddelki. Glavni abesinski tabor je v bližini Seklakave, kakih 5 milj zapadno od Aksuma.

Reuterjev poročevalec v Aleksandriji javlja, da se italijanske evropske čete v Abesiniji sploh še niso spopadle s sovražnikom v pravi krvavi bitki. Italijani še vedno pošiljajo v ogenj samo askare in druge iz domačinov sestavljene čete, ki so zelo zdržne. Vsak večer jim prirejajo predstave v vojaških bioskopih.

Po ugotovitvah vojnih poročevalcev potrošijo Italijani tedensko 1.200 galon bencina. Opaziti pa je, da so začeli zadnje čase zelo šteditи. Po nalogu maršala Badoglia kaznujejo s 6 mesečnim zaporom vsakega, ki bi eritrejske ali abesinske ujetnike mučil. Po prihodu maršala Badoglia so zaradi vedno bolj težavnega dovoza omejili dnevne obroke italijanskih čet, vendar pa je hrana še vedno zadostna. Glavno vprašanje je, ali bo mogoče vojaške operacije končati še pred novim deževnim vremenom.

Italijanska fronta na dveh mestih prebita

Addis Abeba, 22. decembra. AA. *Havasov poročevalec javlja:* Abesinci so v pokrajini Šire izvojevali zmago. Zaradi slabih prometnih zvez snoči še niso vedeli, ali se borbe v teh krajih nadaljujejo. *Italijani so po krvavih borbah in z velikimi žrtvami zopet zavzeli svoje položaje pri Enda Selasiju in Degajsamu, ki so jih prejšnje dni oddelki rasa Sejuma začasno zasedli. Na ta način so Italijani zopet vzpostavili zvezo na desnem krilu tigrejskega bojišča, ki je bila tri dni prekinjena. Abesincem pa se je medtem posrečilo presekati zveze Italijanov pri Dembeguini in Aksumu.*

Italijani se umikajo

Addis Abeba, 22. decembra. AA. Havasov poročevalec javlja: Abesinci čim dalje bolj ogrožajo obrambne črte Italijanov okrog Aksuma. Po poročilih iz uradnega abesinskega vira, se je bitka začela z napadom abesinskih oddelkov pri Degajsamu. Kmalu je prišlo do borbe od moža do moža. Italijanska letala so prizadela Abesincem hude izgube. Abesincem se je posrečilo zavzeti Degajs, nato pa Ende Selasi. Italijani so se umaknili na svoje utrjene postojanke. Po uradnih poročilih so Italijani imeli velike izgube. Abesinske izgube pa so majhne. Vse kaže, da so bile te operacije v zapadnem delu Tigreje najresnejše, odkar je izbruhnila vojna..

Velike priprave Abesincev na južni fronti

Diredau, 22. decembra. AA. Havas poroča: Abesinske čete utrjujejo z veliko vnemo bojišče v Ogadenu, kjer računajo že v prihodnjih dneh z velikimi dogodki. Na južnem bojišču je opaziti veliko premikanje čet, ki so bile pomnožene z novimi oddelki.

Zvonovi za Abesinijo

Benetke, 22. decembra. AA. Agencija Stefani poroča: Armenska mehitaristična kongregacija v Benetkah je ponudila italijanski državi tri velike zvonove, ki so bili prvotno določeni za cerkev v Nikomediji v Mali Aziji. Zvonove je kongregacija poklonila za prvo cerkev, ki jo bodo zgradili Italijani na abesinskem, od Italije za civilizacijo in za razširjenje katoliške vere, osvojenem ozemlju.

Angleški Rdeči križ v Abesiniji

Addis Abeba, 21. decembra. AA. Davi je prispelo v abesinsko prestolnico odposlanstvo Rdečega križa iz Velike Britanije. Prebivalstvo mu je priredilo navdušen sprejem. Odposlanstvo bo prihodnji teden odpotovalo v Desije.

Utrjevanje Aleksandrije

Aleksandrija, 22. decembra. o. Angleži so pričeli Aleksandrijo z vso naglico utrjevati. V pristanišču je sedaj zbranih okrog 80 angleških vojnih ladij. Promet v luki je zelo težaven. Večje ladje morajo ponoči odpluti na odprto morje. V zapadnem delu so Angleži zgradili veliko vojaško taborišče. Nihče ne sme v njegovo bližino. Z vso naglico gradijo barake in postavljajo šctore ter pripravljajo vse ostalo za nove oddelke vojaštva, ki bodo v kratkem prispeli iz Anglije in drugih delov angleškega cesarstva. V zadnjem času je prispelo v Aleksandrijo izredno veliko število letal. Pravijo, da so angleške sile v Egiptu sedaj že mnogo močnejše kakor italijanske v Libiji.

Vpoklic rezervistov v Angliji

London, 2 decembra. o. Poleg demisije Hoareja je izzvala silno senzacijo vest agencije Reuter, ki je izšla očividno z dovoljenjem angleške vojne cenzure in po kateri je vlada sklenila poklicati pod orož. je rezerviste vojne mornarice.

Diplomatsko zatišje

Pred novim letom ni pričakovati novih diplomatskih poizkusov za rešitev abesinskega spora

Pariz, 22. decembra. AA. V poučenih krogih mislijo, da bo italijanska vlada posvetila morebitnim novim mirovnim predlogom angleške in francoske vlade svojo največjo pozornost. Navzlic temu pa bo Italija tudi v tem primeru nadaljevala svojo dosedanjo politiko.

Ker so božični prazniki pred durmi, mislijo, da bo diplomatska delavnost prihodnje dni popustila. Takoj po novem letu pa bo nastalo novo zelo živahno diplomatsko delovanje. S tem v zvezi naglašajo, da je predsednik belgijske vlade van Zeeland že imel sestanek z italijanskim poslanikom v Bruslju. Kakor je znano, je van Zeeland dal prvo pobudo za Hoare-Lavalov mirovni poizkus.

Božični nagovor angleškega kralja

London, 22. decembra. AA. Angleški kralj je s kraljico odpotoval v Sandringham. Odtod bo imel prvi dan božiča božični govor, ki ga bodo prenašale radijske postaje vsega angleškega imperija.

Nova intervencija papeža

Rim, 22. decembra. AA. Agencija Stefani poroča: Vatikanski dvor bo čestital sv. očetu božične praznike 24. decembra. Sv. oče bo odgovoril z velikim govorom.

Rimski krogi smatrajo, da bo sv. oče pri tej priliki naglašal potrebo nove akcije za mirno rešitev italijansko-abesinskega spora.

Francija se ne mara še drugič opeči

Pariz, 22. decembra. AA. Havas poroča: Grof d'Ormesson piše v današnjem »Figaro« o politiki, ki naj jo francoska vlada zavzame v sankcijskem vprašanju. Pisec misli, da mora Francija dozdaj sprejete sankcije vestno izpolnjevati, vendar naj bi za primer poostritve in uvedbe novih sankcij stala na strani. To ne pomeni, da Francija ne bi izpolnila svoje dolžnosti, če bi Italija napadla zaradi sankcij katero izmed članic Društva narodov in s tem povzročila oboroženi spopad v sami Evropi. Takšno ravnanje bi povzročilo avtomatično in popolno izvedbo čl. 16. pakta Društva narodov. V tem pogledu se v Rimu ne smejo motiti. Na podlagi tega je mogoče povzeti bodoče smeri francoske zunanje politike v tele točke: 1. dozdaj sprejete sankcije se izvajajo dalje; 2. novih sankcij ni treba sprejeti; 3. Francija hoče brezpogojno izpolniti svoje obveznosti po čl. 16. pakta Društva narodov.

Pozabiti ne smemo, da si je Francija dozdaj močno prizadevala urediti spor na način, ki je v obilni meri ustrezal upravičenim zahtevam Italije. Francija je stavila celo predloge, ki so nasprotovali pravim francoskim interesom. Navzlic temu pa so bili ti predlogi odklonjeni ali pa nanje ni bilo pravočasnega odgovora. Francija zaradi tega ni užaljena. V bodoče pa si bo dobro premislila, preden ponovi podobne poizkuse.

Eden — naslednik Hoareja

Njegovo imenovanje za zunanjega ministra tolmačijo kot dokaz, da je zmagal v angleški vladi protiitalijanski kurz

London, 22. decembra. AA. **Minister za Društvo narodov Anthony Eden je imenovan za zunanjega ministra.**

Anthony Eden se je rodil 12. junija 1897. Studiral je na glasovitih visokih šolah v Etonu in Oxfordu, na katerih se je specializiral za orijentalske jezike. Med svetovno vojno se je boril v Franciji, po končani vojni pa je nadaljeval študije in je bil izvoljen na listi konservativcev v parlament. Leta 1924 je postal parlamentni zasebni tajnik državnega podtajnika v notranjem ministrstvu, pozneje pa zasebni tajnik v tajništvu ministrstva zunanjih zadev. Ko je bila leta 1931 na krmilu vlada narodne koncentracije, je postal državni podtajnik v ministrstvu zunanjih del, a od leta 1932 je zastopal zunanjega ministra Simona v njegovi odsotnosti pri Društvu narodov v Ženevi. Lani v januarju je bil imenovan za ministra pravde, letos pa za ministra pri Društvu narodov, ter je eden glavnih pobornikov politike sankcij proti Italiji. Njegovo imenovanje za zunanjega ministra tolmačijo splošno kot dokaz, da se je odločila angleška vlada za odločen nastop v zaščito načel Društva narodov in za energično politiko proti Italiji.

Tudi Anglija omejuje uvoz

London, 22. decembra. AA. Reuter poroča: Trgovinski minister pripravlja na podlagi posebnega zakonskega pooblastila uredbo, ki bo izpremenila dosedanje predpise o uvozu slanine v Veliko Britanijo. Uredba bo objavljena in stopi v veljavo najbrže v ponedeljek zjutraj. Po tej uredbi bo omejen uvoz tega blaga tudi iz držav ki doslej niso uživale posebnih kontingentov. Uvozni kontingenti iz teh držav, se bodo ravnali po stvarnem uvozu leta 1934 in 1935. Uredba pooblašča trgovinskega ministra, da sme naknadno določiti kontingente za tiste države, ki zadnji dve leti niso uvažale tega blaga v Veliko Britanijo.

Vohunska afera v angleškem letalstvu

London, 22. decembra. AA. Na angleškem letališču pri Gravesindu so odkrili novo vohunsko afero. V neki letalski lopi je nočni stražar naletel na neznanega človeka, ki ga je takoj napadel. Med stražarjem in vohunom je prišlo do ogorčene borbe. Vohunu je priskočil na pomoč njegov tovariš in ubil stražnika. Oba sta nato pobegnila. Vse kaže, da gre za poizkus tatvine. Ugotovili so, da so neznani zločinci v lopi preizkušali kovinsko zlitino, iz katere so zgrajena letala

Reuterjev dopisnik izgnan iz Sofije

Sofija, 22. decembra. AA. Ravnateljstvo sofijskega redarstva je pozvalo Reuterjeve dopisnika in poročevalca »Newyork Timesa« v Sofiji, Josipa Swiera da mu ne more podaljšati dovoljenja za prebivanje na Bolgarskem, ki poteče 24. t. m. Ta poročevalec deluje v Sofiji že tri leta. Kaže ,da se je zameril oblastvom zaradi svojega poročanja o aferi Damjana Velčeva in njegovih tovarišev

Najdišče zlata v Turčiji

Carigrad, 22 decembra. AA. V bližini vasi Kebanergrani so našli močno žilo zlate rude. Vlada je poslala v ta kraj svoje strokovnjake.

Rekonstrukcija vlade

Ministra Komnenović in Bobić sta podala ostavko — Za njuna naslednika sta imenovana Dragiša Cvetković in dr. Marko Kožulj

Beograd, 22. decembra. M. **Danes dopoldne sta posetila ministrskega predsednika dr. Milana Stojadinovića minister za telesno vzgojo in zastopnik ministra za socialno politiko in narodno zdravje g. Mirko Komnenović in minister za gradnje g. Miloš Bobić. Pri tej priliki sta oba ministra izročila predsedniku vlade svojo demisijo.**

Predsednik vlade g. dr. Milan Stojadinović je takoj nato odšel na dvor, kjer je bil sprejet v daljši avdijenci pri Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu. Po povratku z dvora je predsednik vlade dr. Stojadinović odšel v predsedstvo vlade, kjer je zbranim novinarjem sporočil, da je bila ostavka ministrov gg. Komnenovića in Bobića sprejeta ter istočasno izvedena delna rekonstrukcija vlade. Kmalu za tem je bil izdan tudi službeni komunike, ki se glasi:

V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. so kraljevi namestniki sprejeli ostavko, ki sta jo podala na svoje položaje minister za telesno vzgojo in zastopnik ministra za socialno politiko in narodno zdravje g. Mirko Komnenović in minister za gradnje g. Miloš Bobić, ki sta razrešena svojih dolžnosti in stavljena na razpoloženje.

Na predlog predsednika ministrskega sveta in zunanjega ministra sta bila z drugim ukazom kraljevih namestnikov imenovana:

za ministra socialne politike in narodnega zdravja ter zastopnika ministra za telesno vzgojo g. Dragiša CVETKOVIČ, narodni poslanec;

za ministra za gradnje g. dr. Marko KOŽULJ, narodni poslanec in minister na razpoloženju.

Novoimenovana ministra gg. Dragiša Cvetković in dr. Marko Kožulj bosta jutri zapriseženа, nakar bosta prevzela vodstvo svojih resorov.

Zagrebška zdravniška afera

Zagreb, 22. decembra. p. Danes je za- komunike:
grebška zdravniška zbornica razpravljala Na osnovi člena 101 zakona o zdravnio aferi treh zagrebških zdravnikov, ki so kih naroča upravni odbor zdravniške zbor- obtoženi zaradi nedovoljene odprave plodu nice zborničnemu tožilcu, da v smislu to- Zdravniška zbornica je na podlagi gradiva, čke 1. člena 90 zakona o zdravnikih zahteki ji ga je dostavilo zagrebško sodišče, va od zborničnega disciplinskega sveta tapreučila zadeve dr Mirka Karpatija, spe- kojšnjo prepoved izvrševanja privatne cialista za ženske bolezni in porodništvo, prakse zdravniku dr. Mirku Karpatiju, dr. Kolomana Strake, specialista za ženske bolezni in porodništvo bolezni in dr. Josipa Koporca, zdravnika v Zagrebu; v zadevah zdravnikov dr. Kozakladne bolnice v Zagrebu. Obtoženi so, lomana Strake in dr Josipa Koporca naj da so vršili splave na način, ki po zakon- postopa disciplinski svet po svoji svobo- skih predpisih ni dopuščen. Po zakonskih dni odločitvi.
predpisih je dopuščena odprava plodu sa- Kakor se doznava, je bila o tej zadevi mo v primeru medicinske indikacije in še zaslišana tudi zagrebška medicinska fakulto samo pod najstrožjim nadzorstvom v teta, ki pa je dala zelo porazno mnenje. bolnici in po zaslišanju najmanj treh Najbolj obremenilno za obtožene zdravzdravnikov. Obtoženi zdravniki pa so v nike je to, da pacijentk, ki so po izvršenem glavnem obremenjeni zaradi načina, po splavu obolele, niso poslali v svrho zdravkaterem so izvrševali splave in pa zaradi lienja v bolnice, marveč so jih pustili v razlogov, iz katerih so se spuščali v take domači negi, zaradi česar je prišlo do več nezakonite posle. O svojih današnjih skle- smrtnih primerov.
pih je zdavniška zbornica izdala naslednji

Razlastitev židovskih tovarn v Nemčiji

Berlin, 22. decembra. AA. Havas poroča: *Pokrajinski namestnik Saneckel je v soglasju z ministrom vojske generalom Blombergom odredil, naj država prevzame veliko tovarno orožja v Sulu, ki je bila dozdaj last židovske rodbine Simson. Odlok o tem izroča tovarno v Sulu državnemu voditelju na razpolago. Rodbino Simson pa so izgnali češ, da je imela protizakonite dobičke, da je plačevala delavcem prenizke mezde in da v svojih tovarniških prostorih ni upoštevala higijenskih predpisov.*

Nove poplave v Skoplju

Beograd, 22. decembra. p. Zaradi nenadnega vremenskega preokreta so nastale v Skoplju in okolici znova velike poplave. Vardar je naglo narastel in je v pretekli noči zopet prestopil bregove. Novi del Skoplja je poplavljen do meter visoko. Gasilci, vojaštvo in prebivalstvo z vso naglico grade obrambne nasipe. Promet med Skopljem in Veleson je ponovno prekinjen, ker je voda v več krajih poplavila tudi železniško progo.

Otvoritev nemške razstave v Beogradu

Beograd, 22. decembra. AA. Danes ob 11. dopoldne so v umetniškem paviljonu na Malem Kalemegdanu otvorili razstavo nemške umetnosti in umetne obrti. Razstavo je otvoril prosvetni minister g. Stošović. Po njegovem govoru je povzel besedo nemški poslanik na našem dvoru Heeren. Najprvo je govoril v nemškim jeziku, nato pa nadaljeval v našem. Otvoritvi sta med drugimi prisostvovala tudi finančni minister g. Dušan Letica in predsednik Narodne skupščine g. Stevan Čirić.

Beneševa proslava v Zagrebu

Zagreb, 22. decembra. o. V mestni posvetovalnici se je vršila danes svečana proslava izvolitve prezidenta dr. Beneša, ki jo je organizirala zagrebška JČ-liga skupno z ostalimi češkoslovaškimi društvi. Med mnogimi odličniki, ki so prisostvovali proslavi, sta bila tudi ban dr. Kostrenčič in poveljnik IV. armije general Jurišić. O pomenu izvolitve dr. Beneša je govoril banovinski šolski nadzornik g. Bogunović, o dr. Benešu kot državniku pa bančni ravnatelj dr. Ražem. Za odlično prireditev in počastitev prezidenta češkoslovaške republike se je zahvalil češkoslovaški generalni konzul dr. František Resl.

Praga prezidentu Benešu

Praga, 22. decembra. AA. DNB poroča: Snoči je prebivalstvo Prage priredilo predsedniku republike dr. Edvardu Benešu pred njegovim stanovanjem navdušene manifestacije. Predsednik republike dr Beneš je z okna svojega stanovanja nagovoril množice in izjavil med drugim: Zavedam se, da sem predsednik vseh slojev, vseh političnih strank in vseh narodnosti in se bom po tem tudi ravnal.

Podaljšanje obsednega stanja v Braziliji

Rio de Janiero, 22. decembra. AA. Brazilska zbornica je pooblastila vlado, naj za 90 dni podaljša obsedno stanje v Braziliji. Predsednik republike pa bo smel po potrebi določbe obsednega stanja tudi poostriti. Zakonski načrt o teh pooblastilih je nato sprejel tudi senat.

Zetski banovinski svet

Cetinje, 22. decembra. p. Danes se je sestal banovinski svet zetske banovine k proračunskemu zasedanju. Otvoril ga je ban Sočica, ki je poslal v imenu banovinskega sveta udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju. Nato je imel daljši referat o proračunu, ki ga je izpopolnil načelnik finančnega oddelka Plamenac. Oba ekspoeja sta bila soglaso sprejeta ter proračun v načelu.

Proračun primorske banovine

Split, 22. decembra. Banska uprava primorske banovine je objavila predlog proračuna za leto 1936-37. Proračun znaša okoli 40 milijonov dinarjev ter je za 3 milijone večji od lanskega. Državna dotacija je vnesena z zneskom 2,700.000 Din.

Banovinski svet se bo sestal k proračunskemu zasedanju v prvih dneh prihodnjega leta.

Nogometne tekme

BEOGRAD: Jugoslavija : Concordia (Zagreb) 4:1 (2:0).

SOLUN: Bask (Beograd) : Aris 1:1.

MARSEILLE: Kispest (Budimpešta) : Olympic Komb. 7:2 (4:1).

RIM: Prvenstvene tekme: Triestina : Napoli 6:1, Roma : Brescia 1:0, Bologna : Lazio 2:0, Torino : Genova 2:0, Palermo : Sampiedarena 2:0. Firenze : Ambrosiana 2:0. Juventus : Milano 3:2, Bari : Alessandria 4:0.

PRAGA: Nachod : Sparta 1:0!, Teplitzer FC : Slavia 3:3.

Kronika zlate nedelje

Ljubljana, 22. decembra.

Današnja nedelja je bila najlepši uvod v božične praznike. Ves teden so smučarji ugibali in šteli knofe: bo, ne bo, bo, ne bo?... Namreč smuka za praznike. Saj je bilo vreme dovolj muhasto: v ponedeljek jug, v torek zmrznjeno, potem solnce, megla, dež, sneg, ves spored, le pravega ne. A v petek se je začelo prašiti izpod neba, dobili smo pol metra srednje suhega snega, v soboto je potegnil sever, ponoči je pritisnil mraz, da je živo srebro zdrknilo na 7 stopinj pod ničlo in se je napravil izvrsten sneg. Ljubljančani niso zdržali doma. Kdor je le mogel, si je že dopoldne oprtal smuči in pohitel na bele poljane, v breg, veselju in soncu naproti. Malo megleno je še bilo v Ljubljani, a više gori proti Katarini je sonce že zlatilo vrhove. To je bila prava nedelja bele opojnosti. Prva v sezoni, a nedvomno ena najlepših. Da bi bilo še mnogo takih!

Žrtve zime in smuka

Smuk in zima sta pa tudi zahtevala prve žrtve. Popularni slikar Stane Cuderman je med prvimi moral v špital. V soboto popoldne se je smučal na Poljanah pri Kamniku in padel tako nesrečno, da si je zlomil levico. Enaka nezgoda je doletela usnjarjevo ženo Katarino Gregorčičevo iz Ljubljane. Na poledeneli cesti je padla in si zlomila levico. Tretja žrtev je bil trgovec Jernej Pinter iz Ljubljane. Pred kavarno »Evropo« mu je spodrsnilo padel je in si zlomil desno nogo. V soboto zvečer je viška stražnica telefonično pozvala na pomoč reševalno postajo. Na stražnico so bili prenesli nekega Petra Hribarja, ki pa ni mogel navesti nobenih podatkov. Sodijo da je mož padel na glavo in si pretresel možgane. Izpred kavarne »Zvezde« so reševalci prepeljali v bolnišnico tudi 25 letnega krznarja Jerneja Godca z Gosposvetske ceste 13, ki je po nesreči z roko udaril po šipi in si prerezal žile.

Hujša nesreča je doletela kretnika državnih železnic Ignaca Hvastjo, starega 47 let, stanujočega v Stožicah 71. V kurilnici državnih železnic na gorenjskem kolodvoru je padel s stroja in si nalomil hrbtenico.

Tragična smrt je zadela mladega delavca. 15. decembra je v kamnolomu v Radečah zasulo 18-letnega delavca Martina Kneza, ki je dobil nevarne notranje poškodbe. Dva dni pozneje so ga prepeljali v ljubljansko bolnico, kjer so se zdravniki zelo trudili, da mu rešijo življenje, a ves trud je bil zaman: v soboto zvečer je mladi delavec izdihnil.

Zlata nedelja — brez zlata

Kakor v trgovinah po mestu, je bila zlata nedelja tudi po predbožičnih umetniških razstavah precej mrtva. Človeku se zdi na prvi pogled, kakor da se je trg z umetninami za praznike prenatrpal — tri umetniške razstave so že nekaj tednov hkratu odprte — in da je prav zaradi prevelike ponudbe upadlo povpraševanje. Nazadnje pa je vendarle že malo preveč te indolence, ki jo kaže naša javnost v zmerom večji meri do vsega, kar je lepih, duhovnih vrednot. V splošnem se namreč vkljub krizi ne da reči da je stari običaj nakupovanja in obdarovanja za praznike izumrl, le v ljudeh je menda v dobršni meri izumrl smisel za vse, kar je lepo, in tako domala vsi, kar je še dandanes darovalcev, segajo rajši po malovrednih brezpomembnih predmetih, kakor da bi prinesli svojim dragim nekaj resnično lepega, trajno vrednega v božični poklon.

Drugače si ni mogoče razlagati, da je *razstava v Jakopičevem paviljonu, ki je združila 13 izmed naših najboljših slikarjev in grafikov starejše, mlajše in najmlajše generacije in 2 mlada kiparja, deležna doslej tako skromnega obiska in da še med tistimi redkimi obiskovalci, ki so prišli, ni bilo razen enega nobenega kupca. Razstavljalci upajo*, da se bo kulturni del Ljubljane vsaj v prihodnjih dneh v malo izdatnejšem številu odzval njihovemu vabilu in da se bodo našli ljudje, ki bodo razumeli, da je umetnina najlepše darilo in najlepši okras vsakega doma — mnogo lepši kakor je vsa tista po tujini povzeta kičasta navlaka, ki jo zlasti imovitejši krogi tako radi prinašajo v paketih, zavitih s srebrnimi vrvicami in okrašenih s smrekovo vejico, da jih doma polože pod božično drevo.

Razen Društva likovnih umetnikov v Jakopičevem paviljonu razstavljajo še naši akvarelisti v kavarni Zvezdi in kipar France Gorše v svojem ateljeju v Kolizeju. Goršetova razstava, ki je bila prvotno namenjena samo za teden dni, je podaljšana do konca leta, na Silvestrovo pa se bo vršilo v ateljeju žrebanje prodanih vstopnic za dobitke. Jutri v ponedeljek, do 18.30 bo kipar svojim obiskovalcem, ki so nekajkrat izrazili željo, da bi radi videli umetnika pri delu, demonstriral svoje delo po živem modelu, kar bo brez dvoma privabilo še mnogo interesentov.

Mestna občina obdarovala 450 otrok

V dvorani Mestnega doma se je zbrala mnogoštevilna družina siromašnih otrok in njihovih mater, da prisostvujejo kratki, preprosto pripravljeni slovesnosti in pričakajo sicer skromnega a zanje vendar dragocenega darilca. Ker je bila dvorana premajhna — doslej so se božičnice mestne občine vršile v Unionu — so 450 otrok, kolikor jih je bilo obdarovanih, razdelili v dve veliki skupini, ki sta ob 14. in 16. uri napolnili dvorano do kraja.

Pred zastorom na odru je bilo nagrmadenih mnogo malih in velikih zavojev, ki je bilo v njih po malo vsega, kar je treba siromašnemu otroku za zimo: čevlji in nogavice, kosi obleke in perila, pri vsakem pa še majhen zavitek s sladkim priboljškom, brez kakršnega si drobni ljudje praznikov ne morejo misliti. Zavoji so bili veliki in majhni, da je marsikdo izmed čakajočih v svojem srcu na tihem trepetal, ali ne bo morda zapostavljen za kom izmed svojih sosedov. A v resnici je bilo v vsakem zavoju blaga za skoraj enako ceno. Iz rednega proračuna je bilo za božičnico pripravljenih 60.000 Din, iz nekaterih prihrankov in drugih prispevkov pa so še toliko nabrali, da je lahko vsakdo prejel daril za blizu 200 Din. Ob odru je bilo v poltemi prižgano veliko božično drevo, a zvočnik je od časa do časa sipal iz sebe staroznane svete melodije.

Dosedanji župan dr. Ravnihar je nagovoril male občane, jim želel vesele praznike in izjavil, da občina od svojih obdarovancev ne terja zahvale, pač pa prosi, naj bodo poslušni svojim staršem in vzgojiteljem, da bodo napredovali v šoli in da bodo postali dobri državljani.

Sledila je prisrčna igrica s prologom, ki jo je naštudirala gdčna Vencajzova s svojo izbrano igralsko družino. Dasi je bilo delanje na odru lepo in zanimivo, so mali kandidati le iztežka pričakali čas, da jih je zastopnik socialno političnega urada pričel klicati po vrsti in so lahko drug za drugim prišli, vzeli svoj zavojček in odhiteli domov, da čimprej pogledajo, ali jim je občinski božič v resnici naklonil, česar so si najbolj želeli. Obdaritev je nagio potekla, nato pa se je dvorana napolnila še enkrat, da se lepa, vesela prigoda ponovi. Pri tej priliki je župan dr. Ravnihar izpregovoril še enkrat in tokrat je njegove besede prenašal tudi radio.

Božiček v Vajenskem domu

V Vajenskem domu Obrtniškega društva je bilo danes popoldne res živo. Po 15. se je pričela v domačni prostorni dvorani v pritličju zbirati vsa zavodova mladina, žarečih, a tudi zvedavih obrazov so prihajali gojenci in gojenke, saj so vedeli, da skrbni predsednik g. Rebek tudi letos ni pozabil nanje in da jim je pripravil božično veselje. K božičnici so pa prišli tudi predstavniki mesta z županom in podžupanom, poslanec g. Turk in predsednik okrož. odborov g. Iglič.

Ker se je predsednik g. Rebek zaradi zamude vlaka nekoliko zakasnil, je vse navzoče pozdravil g. Urbas, nato je lutkovni odsek vprizoril prav zabavno šaloigro o Butalcih. In ko je zastor padel ter se je polegel aplavz mladih in starejših gledalcev, se je oglasil strumni pomočniški tamburaški zbor z užigajočo in poletno »Pesmijo mladine«, ki jo poznamo vsi iz slovitega filma »Pastir Kostja«. Medtem je tudi že prispel predsednik g. Rebek. Pozdravil je predstavnike oblasti in jim podal kratko zgodovino Vajenskega doma, posebej še pregled dela uprave, ki gotovo ni majhno, o čemer govore visoke številke. Dom oskrbuje 72 gojencev, a dnevno ima na hrani 98 ljudi. Uprava skrbi za vestno duhovno in telesno vzgojo mladine. V teku obstoja Vajenskega doma je bilo tam že 150 zanimivih znanstvenih predavanj, gojencem pa je na razpolago tudi knjižnica, za razvedrilo pa lutkovni oder in prostrani vrt. Prav po očetovsko skrbi uprava za to mladino, ki se tu gotovo počuti kakor doma. Še je dovolj prostora v domu in zato so vabljeni tudi drugi pod gostoljubni krov Vajenskega doma. Kako druga leta je uprava tudi letos pripravila božičnico, da obdaruje vse stalne gojence nekoliko bolj, druge majceno manj. Skromna so sicer ta darila, a darovana so mladini iz vsega srca. Hkoncu se je predsednik zahvalil vsem dobrotnikom, zlasti mestni občini z željo, da bi tudi v bodoče podpirala prizadevanja Vajenskega doma.

Pod lepo okrašenim in sijajno razsvetljenim božičnim drevescem je bilo nato obdarovanih okrog 120 vajencev in vajenk ter gojencev zavoda s praktičnimi darili, a vsak je tudi zadovoljnega obraza odnesel vrečico sadja in peciva. Bila je ljubka prireditev, ki zasluži polno priznanje.

Slovenska šahovska zveza ustanovljena

Velika spodnja dvorana hotela »Metropol« je bila danes dopoldne kraj pomembnega sestanka: zbrali so se delegati šahovskih klubov iz vseh krajev Slovenije, da prisostvujejo ustanovitvi Slovenske šahovske zveze za katero so polagali temelje že pred pol letom. Prišlo je 46 delegatov, ki so zastopali 20 klubov s 736 člani.

Prisrčno jih je pozdravil predsednik pripravljalnega odbora g. Kozina. V daljšem govoru je orisal težave, s katerimi se je moral boriti pripravljalni odbor, da je prebrodil vse težkoče za ustanovitev šahovske zveze za vso banovino. V javnosti je pa odbor kmalu naletel na razumevanje snujoče se organizacije, ki so ji šle na roko tudi oblasti in razni dobrotniki. Pripravljalni odbor je tudi izvedel več prireditev, ki so se zaključile z lepim moralnim in tudi finančnim efektom — in to je bil temelj današnji organizaciji.

V lepem, kar poetično zaokroženem govoru je marljivi tajnik pripravljalnega odbora Ludvik Klakočar izpopolnil predsednikovo poročilo naglašujoč, da puste tajniške številke le medlo osvetljujejo podrobno življenje mladega šahovskega pokreta. Z razveseljivo veliko vnemo in ljubeznijo se je pa pripravljalni odbor takoj lotil svojih načrtov in izpopolnjevanja svoje naloge. Priprave za organizacijo so šle tako naglo od rok, da je bilo ogrodje šahovske stavbe kmalu dosti trdno. Pripravljalni odbor je imel tri naloge: skrbeti, da pride v stik z vsemi klubi ter jih pridobi za sodelovanje, seznaniti je moral javnost s svojim programom in skrbeti za lasten obstoj, da dobi vsaj za začetek potrebna sredstva. Saj je res čudno, da so vrli fantje zvozili! Samo pomislite, s 150 Din, ki so jih pripravljalnemu odboru posodili trije klubi, so začeli, pa je vendar šlo! Korajžno so pljunili v roke, pošiljali okrožnice, prošnje, vabila, navezali stike, posredovali, sejali in delali propagando. Tajnik pravi v svojem poročilu, da se je zgodil čudež: namesto da bi odborniki še naprej vlekli težki voz šahovskega pokreta iz blatnega kolovoza letošnje pomladi (pokret se je začel v marcu), jih je ta sam začel potiskati na široko lepo cesto.

Tajnik je nato podal kratko zgodovino odborovega dela in njegovih prireditev in poudarjal, da je med vsemi odborniki vedno vladala lepa vzajemnost in požrtvovalnost ter popolno zaupanje. Zahvalil se je tudi raznim dobrotnikom za izdatne podpore prav tako g. Mikliču in restavraterju g. Zupanu v »Zvezdi«, ki sta dajala organizaciji brezplačno prostore na razpolago.

O stanju blagajne je poročal g. Erker, navajajoč, da izkazuje lep prebitek. Tehnično poročilo je podal prof. Bajec. Pripravljalni odbor je 6. in 7. aprila v Ljubljani priredil turnir za prvenstvo dravske banovine po krožnem sistemu, ki se ga je udeležilo 81 šahistov. Zmagal je Milan Vidmar ml. — 2. junija je bil dvoboj dravske in savske banovine in so naši fantje zmagali z 12 in pol proti 7 in pol točke. Od 4. do 25. avgusta je bil v Ljubljani nacionalni amaterski turnir, na katerem si je priboril naslov nacionalnega mojstra g. Milan Vidmar ml. V splošnem so se au Slovenci častno odrezali, saj se jih je šest plasiralo v finalna tekmovanja.

Prečitana so bila pravila, ki obsegajo 56 točk in so bila z malimi korekturami soglasno sprejeta. Pri volitvah je bila predložena samo ena lista. Soglasno je bil izvoljen za predsednika g. Kozina, enako je bila sprejeta lista naslednjih odbornikov: Ciril Vidmar, Janko Jarc, Ludvik Klakočar, Karel Juršič, Julij Erker, Tone Bajec, Ivan Slokan, Vasja Pirc, vsi iz Ljubljane, Hinko Singer iz Kranja in inženjer Sajovic iz Celja. Nadzorni odbor: Mirko Kragelj in prof. Šila, oba iz Ljubljane, ter g. Sredenšek iz Trbovelj.

MLADIM MATERAM in ženam pomaga po večkratni nosečnosti naravna

FRANZ-JOSEFOVA

voda — grenčica

največkrat že v malih količinah, za redno delovanje črevesja.

Ogl. reg. S. br. 1648/35

Blagoslovitev lesene cerkve v Mostah

V Mostah so danes dopoldne slavili pomemben praznik. Zastopnik škofa stolni prošt Nadrah je ob asistenci šentpeterskega župnika Petriča, bežigrajskega župnika patra Zakrajška in ostale duhovščine svečano blagoslovil novo zgrajeno cerkev, posvečeno sv. Družini, ki je — za karakteristiko predmestja, v katerem prebivajo pretežno delavske družine — lesena, ker župljani pač niso zmogli sredstev za bolj luksuriozno hišo božjo. Ves moščanski okraj se je za to slavje ogrnil v zastave, na glavnih dohodih so goste pozdravljali slavoloki, cerkev sama pa je bila vsa obdana z mlaji, ki so z njih vihrale državne trobojnice. K svetemu opravilu, ki se je vršilo ob devetih, se je zgrnila vsa soseska, med odličnejšimi vnanjimi gosti pa so prisostvovali tudi pomočnik bana dr. Majcen, dosedanji mestni župan dr. Ravnihar in novo imenovani dr. Adlešič. Namestnik škofa je opravil najprej svečano blagoslovitev v cerkvi in okrog nje ter slovesne molitve pred oltarjem, nato pa je imel z lece lep nagovor, v katerem je pozival Moščane naj se tesno oklenejo novega božjega hrama, ki je sicer boren, a je prav zato Bogu še bližji, hkratu pa je napovedal skorajšnjo ustanovitev moščanske župnije. Po govoru je stolni prošt daroval še pontifikalno mašo s Te Deumom, pri kateri je z lepim uspehom sodelceval domači pevski zbor pod vodstvom prejšnjega šolskega upravitelja Grada.

Nova cerkev, ki je prva lesena cerkev v Sloveniji, stoji tik za moščansko šolo in je vernikom dostopna s poti, ki drži od Zaloške ceste na Selo. Zgrajena je po načrtih domačinke gdč. dipl. tehnice Albine Grumove in napravlja pri vsej svoji skromnosti prav lep, intimen vtis. Kakor je vsa stavba iz lesa, tako so tudi tla zbita iz desk, a tako, da propuščajo vrzeli precej občuten prepih, kar bo še na vsak način treba popraviti. Prav tako je škoda, da cerkev od Zaloške ceste ni dostopna po najkrajši poti med šolo in lekarno, ker se ta ulica zaradi spora, ki se vleče za parcelo med bivšim županom Oražmom in občinsko upravo, doslej še ni odprla. Cerkvena zgradba, ki je v estetskem pogledu prav gotovo lepa pridobitev za svojo okolico, je ponoven dokaz živahne ekspanzije, ki jo naša cerkev prav v letih krize uveljavlja na periferiji našega mesta.

Maribor preko nedelje

Maribor, 22. decembra

»Zlata nedelja — Bela nedelja«

Trgovine, na zlato nedeljo odprte, so sicer zaživele, ni pa bilo tistega življenja kakor v tistih letih, ko je bila predbožična nedelja zares še »zlata«. Le malo je mariborskih trgovcev, ki bi bili letos zadovoljni. Bila pa je današnja nedelja tudi »bela«, letošnja prva izrazita nedelja zimskega sporta. Dilcarji so že s sobotnimi vlaki pohiteli na razne postojanke. Pri Treh ribnikih, na Meljskem hribu in drugod pa je kar gomazelo zaradi »belega« dilcarskega in sankaškega dirindaja.

Presrčno božičnico

je imel danes v Narodnem domu marljivo delujoči tukajšnji Češki klub. Lepo uspelo prireditev z obdarovanjem otrok je počastil s svojo navzočnostjo tudi novi ljubljanski češkoslovaški konzul inž. Minovsky, ki je v soboto popoldne prispel v Maribor in si danes dopoldne ogledal nekatere mariborske zanimivosti ter napravil nekaj oficielnih posetov. S toplimi besedami ga je pozdravil zasluženi predsednik Češkega kluba g. Franjo Bureš. Novi konzul je izrekel vse priznanje marljivosti tukajšnjega Češkega kluba ter je pohvalil prisrčno uspelo božičnico.

Premiera v gledališču

V soboto zvečer je bila v Narodnem gledališču premiera pretresljive M. Rostandove »Vesti«. Delo, ki ga je mojstrsko zrežiral režiser ljubljanskega gledališča g. Ciril Debevec, je napravilo globok vtis. Obisk je bil precej dober.

Likof pri spominski cerkvi Lazarici

je bil v soboto popoldne. Pri novi pravoslavni cerkvi se je zbralo vse delavstvo, razen tega pa so bili navzočni tudi odlični predstavniki mariborske pravoslavne cerkvene občine s proto *Trbojevičem*, odposlanec iz Beograda inž. Korunović, dalje inž. Šlajmer, inž. Jelenec, inž. Dev, inž. Nasimbeni in drugi. Goste je pozdravil s tradicionalnim polirskim nagovorom polir Vinko Ferš nakar je spregovoril pesniško vznešene besede prota Trbojević. Sledilo je veselo likofsko slavje s primerno pogostitvijo.

Razne nedeljske novice

Doslej neizsledni tatovi so udrli v stanovanje šivilje Marije Bračkove v Jan Kollarjevi ulici ter ji odnesli za 3000 Din zlatnine. — Tudi v viničarjo Ivana Bradača v Vinarski ulici so vlomili in odnesli vse perilo, obleko in posteljnino v vrednosti 3000 dinarjev. — Nadaljnja žrtev vloma je banovinski inspektor na vinarski in sadjarski šoli Karol Medved, stanujoč v Ribniškem selu št. 5, ki so mu ukradli novo obleko, vredno 1200 Din. — Posestniku Štefanu Megliču iz Starega loga pri Črešnjevcu pa je pogorelo gospodarsko poslopje in trpi Meglič 14.000 Din škode.

Šentjakobska krajevna organizacija JNS priredi danes ob 18. v gostilni »Pri Amerikancu« v Florjanski ulici božičnico, na kateri bo obdarovala najpotrebnejše s svojega področja. Gg. odborniki in vsi, ki so prejeli vabila, naj blagovolijo posetiti prireditev.

ELITNI KINO MATICA

Telefon 21-24

DANES OB 4., 7¼ in 9¼ URI NEPREKLICNO ZADNJIKRAT

VESELA KOMEDIJA

POVRATEK K SREČI

Pavel Hörbiger — Luise Ullrich

Predprodaja od 11 — ½13.

PREMIERNI KINO

Naše gledališče

DRAMA

Ponedeljek 23.: Zaprto.
Torek 24.: Zaprto.
Sreda 25.: Ob 20. Molière. Premiera. Izven.
Četrtek 26.: Ob 15.: Uboga Ančka. Mladinska predstava. Izven. Globoko znižane cene od 20 Din navzdol.
Petek 27.: Zaprto.

OPERA

Ponedeljek 23.: Zaprto.
Torek 24.: Zaprto.
Sreda 25.: Ob 15. Madame Butterfly. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol. Ob 20. Prešmentani grad. Premiera. Izven.
Četrtek 26.: Ob 15. Ples v Savoju. Izven. Znižane cene ob 30 Din navzdol. Ob 20. Prešmentani grad. Izven.
Petek 27.: Zaprto.

Bulgakov: Molière je nova premiera v drami. Snov je vzeta iz življenja slavnega francoskega dramatika Molièra, ki ga predstavlja g. Levar. Madeleine Bejard je ga. Nablocka, Armanda Bejard gdčna Severjeva, Moirron je g. Jan, La Grange g. Kralj, Ludvik XIV. je g. Jerman. V ostalih vlogah nastopijo ga. Gabrijelčičeva, ga. Rakarjeva, gdčna Slavčeva ter gg. Lipah, Drenovec, Skrbinšek, Sancin, Daneš, Plut, Bratina, Gregorin in Pianecki. Drama »Molière« je eno največjih del kar jih je bilo uprizorjenih v poslednjem času v naši drami. Opozarjamo na premiero na Sveli dan zvečer ob 20. uri.

»Prešmentani grad« je naslov operete, ki jo je na podlagi Millöckerjeve glasbe napisal Bauckner. Vsebina je izredno zabavna in nam opisuje dogodivščine čevljarskega para, ki je postal sčasoma grajščak in imel prave grofe v svoji službi. Libreto je poln najzabavnejših dogodivščin, tako da občinstvo ne pride iz smeha. Znani pa so prelepi Millöckerjevi valčki in pesmi. Operето dirigira kapelnik Neffat, režija je Golovinova. Zasedbo priobčimo jutri. Premiera bo na Sveti dan zvečer ob 20. uri.

TRD JE BOJ IN BOJNA SREDSTVA — REKLAMA — SO TAKO DRAGA, zato nudimo tukaj edino le ono, v čemur imamo vsled kvalitete in nizke cene jamstvo za popolen uspeh:

Razpršilci . od Din 20.— naprej
kolinske vode od Din 18.— naprej
božične kasete od Din 20.— naprej
doze za puder od Din 16.— naprej
parfumi . . od Din 40.— naprej
fotoaparati . od Din 75.— naprej

DROGERIJA GREGORIČ

dr. z o. z

LJUBLJANA — PREŠERNOVA UL. 5.

Prihodnja premiera v Šentjakobskem gledališču bo v soboto 28. t. m. ob 20.15. Uprizori se zabavna Walfriedova kmečka burka »Matasanovega Naceta nesrečna snubitev« (Maksel), ki vsebuje mnogo zdravega humorja in komičnih situacij. Naslovno vlogo igra g. Koman; v ostalih vlogah nastopijo dame: Bučarjeva, Černičeva, Gorjupova in gg.: Galeta, Gornik, Moser, Vizjak in Vokač. Režijo vodi g. Petrovčič. Kdor se hoče dve uri dobro zabavati in nasmejati, naj poseti predstavo. V nedeljo 30. t. m. in na novega leta dan v sredo 1. januarja se bo igra ponovila.

FOTOAMATERJI!

Posebni filmi za slikanje v snegu sveži dospeli. BOŽIČNA IN NOVOLETNA DARILA pa v največji izberi te vrste pri

FOTO TOURISTU

LOJZE ŠMUCU

ALEKSANDROVA C. 8.

Na bliskovno luč za slikanje pri jaslicah in ob božičnem dreveščku ne pozabite.

Eksplozija v skladišču filmov

Praga, 21. decembra. AA. V skladišču filmov na Vaclavskem nabrežju je izbruhnil ogenj. Gasilci so takoj prihiteli na pomoč in požar lokalizirali. Izmed štirih delavcev, ki so bili v skladišču, sta se dva rešila s skokom skozi okno, le neki moški in neka ženska sta se zaman skušala rešiti skozi vrata. Izgubila sta zavest in zgorela. Njuni trupli so našli šele, ko se je gasilcem posrečilo ogenj pogasiti.

Petrolejski vrelci v Španiji

Madrid, 21. decembra. AA. V zadnjem času so izsledili v Španiji več petrolejskih vrelcev. Po dosedanjih računih strokovnjakov bo po treh letih že organizirana nacionalna petrolejska produkcija. Računajo, da bodo pridobivali v Španiji na leto do 10.000 ton petroleja, kar bo zadostovalo za kritje španskega konzuma.

Usodna megla v Angliji

London, 21. decembra. AA. Nad južno Anglijo je bila v pretekli noči tako gosta megla, da so morali ves promet prekiniti. Prav tako so morali prekiniti plovbo v Rokavskem prelivu, zaradi česar so se na obeh straneh nakopičile ogromne skladovnice poštnih pošiljk in paketov za božične praznike. Več parnikov, med njimi Hapagov parnik »Newyork« in parnik »Gneisenau«, last družbe »Norddeutscher Loyd«, je moralo prekiniti svojo vožnjo. Zaradi poledice je bilo tudi več smrtnih nesreč. 10 oseb se je ubilo, 12 pa jih je ranjenih. Megla je bila tako gosta, kakršne že 10 let ne pomnijo.

PRIMERNA BOŽIČNA DARILA
ROBERT GOLI
ŠELENBURGOVA 3

Sveže najfinejše norveško
RIBJE OLJE
iz lekarne
DR. G. PICCOLIJA
V LJUBLJANI — se priporoča bledim in slabotnim osebam.

Sportna nedelja

Drugi dom SK Ilirije v Planici

Včeraj je bila poleg smuškega doma Ilirije otvorjena dependansa, ki po vnanjosti in notranji opremi še vse prekaša prejšnjo stavbo

Planica, 22. decembra.

Danes je bil svečano otvorjen drugi smučarski dom, ki ga je zgradila SK Ilirija poleg prejšnjega v Planici. Na svečanost je prihitelo precejšnje število smučarjev iz Ljubljane, med njimi tudi zastopnik JZSS g. dr. Pavlin. Preden so odprli vrata novega doma gostom, je predsednik SK Ilirije g. dr. Lapajne pozdravil navzče in je v kratkih besedah naglasil pomen doma za naš smučarski sport in pa tudi za razvoj tujskega prometa v Ratečah in Planici. Duhovna opravila je izvršil duhovni svetnik g. Lavtižar, ki je dom blagoslovil. Za tem so si zbrani gostje ogledali notranjščino in opremo novega doma, ki je precej večji kakor stari in so se zelo pohvalno izrazili o njem. Oficielni gostje so se nato zbrali v starem domu na intimnem banketu, kjer so se vrstili različni govori. Med drugim je čestital v v imenu JZSS podpredsednik g. dr. Ciril Pavlin.

Podrobno poročilo priobčimo jutri.

Še ena zimsko-sportna postojanka na Gorenjskem

Turistovski klub »Skala«, podružnica Jesenice je v nedeljo 22. t. m. otvoril novo zimsko sportno postojanko na Zg. Lipnici štev. 21., po domače pri Mihovcu. Tereni v okolici Lipnice, Lancovega in Kamne gorice so širši javnosti do danes nepoznani. S to novo postojanko je dana možnost obiska tudi oddaljenim sportnikom, ki bdo že po prvem izletu spoznali razen lepih razgledov tudi idealne terene za gojitev smuškega sporta. Izstopna postaja je Radovljica, odkoder vodi lepa pot čez savski most preko Lancovega na Zg. Lipnico, kamor se dospe v tričetrt ure. Je lahko dostopna, tako da smučar brez posebnega napora dospe do te nove postojanke, kjer so mu v okolici na razpolago najlepši tereni, z razgledom na Triglav in Karavanke tja do Storžiča, v dolino pa vodijo oči izletnika od Žirovnice preko Lesc, Radovljice, Begunj in Brezij še da leč preko Kranja. — Ta postojanka je tudi prikladna točka za izlete na Jelovico.

Občni zbor mariborskega kolesarskega podsaveza

Maribor, 22. decembra.

Danes dopoldne se je vršil v hotelu »Pri zamorcu« redni letni občni zbor mariborskega kolesarskega podsaveza, ka ga je sklical komisar HKP g. Marković. Kakor znano, je bil pred meseci razpuščen odbor, ki je bil izvoljen na lanskem občnem zboru. Za današnji občni zbor je vladalo izredno veliko zanimanje in so zborovanju prisostvovali malodane vsi včlanjeni klubi. Veliko pozornost je zbudilo dejstvo, da se je naš slovenski kolesarski klub »Perun« zopet včlanil v MKP ter so tudi njegovi delegatje danes že prisostvovali skupščini.

Občni zbor je otvoril bivši predsednik in komisar MKP g. Slavko Marković, ki je uvodoma pozdravil vse navzoče, posebno pa delegata kolesarskega saveza g. Pampeja iz Zagreba ter delegate »Peruna«. Nato je podal hkrati predsedniško, tajniško in blagajniško poročilo, iz katerih je bilo razvideti, da se delovanje MKP ni tako razvilo kakor prejšnja leta. Podsavez šteje 8 članov in je bilo v preteklem poslovnem letu verificiranih 97, od katerih je bilo 34 funkcionarjev. Blagajniško poročilo izkazuje prebitek 55.50 dinarjev Iz poročila tehničnega referenta je bilo razvidno, da so člani MKP letos priredili 18 dirk, MKP pa 2, o izidu posameznih dirk pa so le 3 klubi poslali tehnična poročila. Po poročilih se je razvila živahna debata, ki se je pa slednjič zaključila s tem, da je dobil stari odbor razrešnico.

ZAPEKE

neredno vrenje v debelem črevesu, slaba prebava, glavobol zaradi zagatenja — prenehajo naglo z uporabo naravne

FRANZ-JOSEFOVE

grenčice

ena čaša na prazen želodec.

Ogl. reg. S br. 15485/35

Po kratkem odmoru so sledile volitve in je bil soglasno izvoljen naslednji novi odbor: predsednik Franjo Jaki (Perun), podpredsednik Mirko Fajs (Celje), tajnik Anton Hlebš (Perun), blagajnik Steinbichler (Železničar), tehnični referent Šibenik (Perun), namestnik Kerbič (Maraton), odborniki pa: Glavič in Lorber (Železničar), Markovič in Lubša (Pesteta), Strucl in Šapac (Maraton), Lešnik in Cverlin (Edelweiss), Schuh (Celje), Cajnko (Slovenjgradec), Turk (Konjice). V nadzorni odbor pa so bili izvoljeni Četrtnik in Močivnik (Perun) ter Smerdel (Maraton). Za saveznega delegata je bil izvoljen Anton Hlebš (Perun). Pri slučajnostih je bil soglasno izvoljen za častnega člana dosedanji dolgoletni predsednik Slavko Marković. Spregovorili so še razni zastopniki klubov. Novoizvoljeni odbor je garancija, da se bo kolesarski sport v bivši mariborski oblasti zopet tako razvil kakor prejšnja leta.

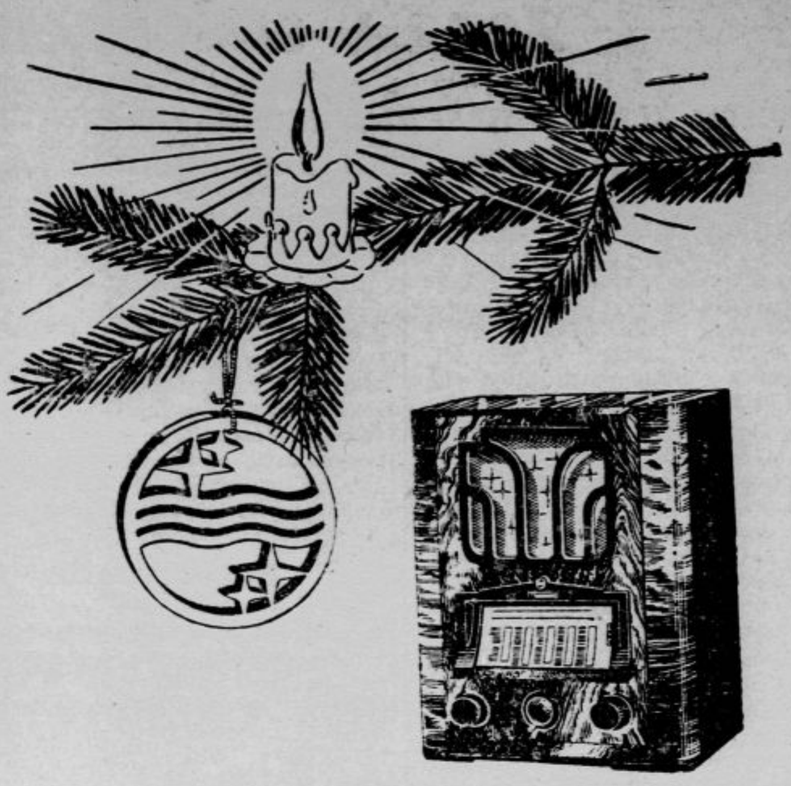

DELITE VESELJE IN RADOST

ZA BOŽIČ

BREZPLAČNO

dragocen radio aparat

ZAHTEVAJTE INFORMACIJE OD NAŠIH TRGOVCEV.

PHILIPS RADIO

VI. kongres SSS.

Včeraj je bil v Zagrebu kongres SSS, ki je sprejel vrsto važnih sklepov za razvoj našega sporta — Novi odbor je bil izvoljen v stari sestavi

Zagreb, 22. decembra.

V banski posvetovalnici se je vršil danes dopoldne šesti kongres SSS kraljevine Jugoslavije, ki ga je vodil predsednik dr. Stevan Hadži pomočnik bana savske banovine. Na kongresu so bili zbrani vsi člani odbora, med njimi tudi podpredsednik dr. Ivo Pirc iz Ljubljane ter delegati vseh v SSS včlanjenih sportnih savezov. Med njimi bi bilo omeniti za lahkoatletski savez Ugrinića in Željka Bergerja iz Zagreba, za JZSS dr. Iva Pirca iz Ljubljane in dr. Pandakovića iz Zagreba ter za novo ustanovljeni drsalni savez prof dr. Franja Bučarja, člana mednarodnega Olimpijskega odbora, Visokega pokrovitelja, Nj. Vel. kralja etra II., ki mu je kongres naslovil udanostno brzojavko, je zastopal general Pešić, navzočni pa so bili tudi komandant IV. armije general Jurišić ter delegati ministrstev prosvete za vojsko in mornarico ter za fizično vzgojo naroda dr. Stefanović.

KRIŽARJI

Predsednik dr. Hadži je v pozdravnem govoru prisrčno pozdravil vse odličnike ter med drugim omenil svrho in delo SSS, ki je s tem kongresom zaključil šesto leto obstoja. Ta organizacija vsega našega sporta pa je baš v zadnjem času zadela na velike težave, ki zadržujejo njen napredek in ovirajo njen uspeh. Med temi je predvsem omeniti velika bremena, ki jih mora sport nositi zaradi visokih taks na prireditve. Dalje se zelo občuti velika potreba novih igrišč in sportnih nastavnikov. Predsednik predira za ukinitev visokih pristojbin, za osnovanje šole nastavnikov in za vozne olajšave vsem sportnikom na železnici.

Za predsednikovim govorom so se zvrstila poročila tajnika Macanovića, blagajnika Jankoviča in člana nadzornega odbora dr. Otona Heinza. Posebno ostro je bilo poročilo tajnika, ki je podrobno navajal vse težave, s katerimi se mora boriti jugoslovenski sport in zaradi katerih je obstal skoraj na mrtvi točki baš ob času, ko vse države okoli nas z ogromnimi sredstvi in velikimi uspehi dajejo sportnemu gibanju vse mogoče podzore. Razčlenjal je dalje odnošaje med SSS in ministrstvom za fizično vzgojo in ugotovil, da ti niso bili baš najboljši, ker je prišlo glede vprašanja predloga zakona o viteških in sportskih organizacijah med obema forumoma do znatnih nasprotstev. Blagajnik Janković, je ugotovil, da se je imovina SSS zmanjšala na komaj 60.000 Din in še ti denarji so zamrznjeni v bankah, tako da savez ne more razpolagati z njimi.

Po predlogu nadzornega odbora je dobil stari odbor razrešnico, v novi odbor pa so bili z vzklikom izvoljeni: za **predsednika dr. Stevan Hadži, za podpredsednike Ljuba Radovanović, dr. Ivo Pirc in Veljko Ugrinić, za tajnika Hrvoje Macanović in dr. Milivoj Gavrančić, za blagajnika Vladimir Janković, v nadzorni odbor pa Nikola Bošković, dr. Oton Heinz in dr. Branko Krnić.**

Prof. dr. Bučar je v imenu mednarodnega olimpijskega odbora pozdravil kongres in pohvalil delo SSS. V imenu drsalnega saveza je predlagal, naj se dosedanjemu odboru izrazi zahvala v zapisniku kar je bilo tudi soglasno sprejeto.

Drugi del kongresa je bil posvečen strokovnim referatom, ki so jih podali Dobrin v imenu Jugoslovenskega olimpijskega odbora Kosta Hadži v imenu nogometnega saveza in dr. Gavrančić kot tajnik SSS. Tanik JOO Dobrin je poročal o pripravah Jugoslavije za prihodnjo olimpijado. Zelo zanimivo je bilo poročilo dr. Hadžija, ki je ne samo podrobno opisal razvoj in sedanje stanje tega najbolj udomačenega sporta, temveč tudi vse njegove težave in sedanje potrebe. Poudaril je, da se je razpoloženje po nedeljski skupščini že precej umirilo in je sedaj nova uprava že popolnoma na svojem mestu. Tajnik g. dr. Gavrančić je nazadnje podrobno govoril o visokih taksah in bremenih, ki jih mora prenašati naš sport. Navajal je nekaj zanimivih primerov, kako je prišlo tako daleč, da znašajo skupne takse na posamezne sportne prireditve kar celih 38 odstotkov od dohodkov, in dokazoval, kako katastrofalno se ta bremena manifestirajo v delovanju naših sportnih klubov. Menil je, da bo ob letu, če se to stanje ne bo popravilo, namesto kongresa SSS — komemoracija za jugoslovenskim sportom, ki šteje danes 16 savezov s 45 podsavezi in 2.211 sportnimi klubi. Ti imajo včlanjenih nad 38.000 aktivnih sportnikov z 849 izprašanimi sodniki in za seboj armado skoraj 150.000 članov.

Pri spremembi pravil je bil sprejet predlog, naj bo odslej kongres SSS vsaj enkrat v dveh etih.

Dalje je bilo osnovanih 5 strokovnih pododborov, ki bodo fungirali kot posvetovalni organi odbora in kongresa SSS.

Kongres je dokončno sprejel v članstvo drsalni, kajaški in kegljaški savez.

V okviru SSS se bo v bodoče osnovala redna sportna novinarska služba in bo savez v tej panogi vsako leto podelil dve nagradi, in sicer za najboljšo sportno knjigo in za najbolj delavnega sportnega novinarja.

Na koncu je zastopnik ministra za fizično vzgojo dr. Stefanović čestital dr. Hadžiju za velike uspehe SSS, posebno pa za 25-letnico njegovega sportnega delovanja. Omenil je, da je minister za fizično vzgojo predlagal dr. Hadžija za visoko odlikovanje z redom Sv. Save II. vrste, kar je kongres sprejel z burnim odobravanjem v znanje.

KRIŽARJI

Naša udeležba na olimpiadi

Tajnik JOO Dobrin, je v svojem poročilu navedel tudi podrobne številke o udeležbi naših sportnikov na olimpijadah v Berlinu in Garmisch-Partenkirchenu. Po njegovih podatkih bo sodelovalo v Berlinu 15 lahkoatletov, 16 gimnastov, 8 bokserjev, 7 sabljačev, 16 veslačev, 6 kajakašev, 15 plavačev in 5 kolesarjev. Razen tega bo nastopilo na letni olimpijadi tudi 252 Sokolov, tako da se bo skupno udeležilo XI. olimpijade okoli 400 oficielnih zastopnikov Jugoslavije. Na IV. zimski olimpijadi pa bo nastopilo 17 smučarjev in 3 drsalci.

Občni zbor saveza ženskih sportov

Zagreb, 22. decembra.

Svoj redni občni zbor je imel savez ženskih sportnikov danes popoldne v Varoški pivnici. Zanimanja za ta zbor ni bilo mnogo, saj je značilno, da na skupščino ni prišel polnoštevilno niti ves dosedanji odbor. Izmed 23 klubov je bilo zastopanih 15, skupščino pa je vodil v odsotnosti predsednika g. Zangl.

Tajniško in blagajniško poročilo je bilo sprejeto brez debate. Največ zanimanja je bilo za volitev novega odbora, ki je sestavljen takole:

Predsednik Viktor Zangl, podpredsedniki Radan, Bloudek (Ljubljana), Staniševski (Beograd), tajnika Pihler in Hladnik ter devet odbornikov. Za referenta za hazeno je bil izvoljen Cuvaj, za lahko atletiko dr. Kojič, za basket-ball pa prof. Jankovič.

Med važnimi sklepi je omeniti uvedbo nove panoge, basket-balla in pa izmeno nekaterih določb v pravilih za igranje hazene.

Na predlog zastopnika brodskega podsaveza je bila sprejeta resolucija, po kateri naj se do 31. marca 1936 ukinejo vse takse na hazenske prireditve, ker bodo sicer klubi na teritoriju tega podsaveza likvidirali.

★

Prvo moštvo Jugoslavije v stavki. Igralci prvega moštva Jugoslavije so začeli stavkati, ker žele, da bi dobili na občnih zborih pravico glasovanja. V protestu pravijo, da bodo stavkali vse do tlej, dokler ne bodo izpolnjene njihove zahteve. Zaradi te stavke je morala Jugoslavija odpovedati svojo turnejo v inozemstvo. Uprava Jugoslavije je imela o tem vprašanju sejo, na kateri je sklenila stroge [illegible] stavkujoče.

Hitimo za Garmisch!

Zimska olimpiada je pred durmi, našim pa manjka še vsega za udeležbo — Pomagati moramo vsi!

Tisoč aktivnih zimskih sportnikov iz 28 držav se te dni že mrzlično pripravlja za preskušnjo, ki jo prireja vsaka štiri leta mednarodna olimpijska zveza po vzorcu helenskih olimpiad starega veka. Štirideset let je, odkar je baron de Coubertin položil temelje tem modernim svetovnim sportnim prireditvam in že pred vojno — še bolj pa v zadnjih 15 letih — je olimpijska ideja pognala globoke korenine pri vseh kulturnih narodih. Danes ne moremo vredne prištevati v družino narodov na svetu države, ki bi zaprla pot sportnemu gibanju in ne priznavala, da je sport važen faktor v narodno-vzgojnem in narodno-obrambnem pogledu. Na široko se je razmahnilo zanimanje za vse sportne panoge, posebno bohoten pa je v zadnjem desetletju razvoj zimskih sportnikov, ki so kar čez noč prevrgli še ono teorijo, da se sporti gojijo samo v ugodnih letnih časih, pozimi pa ljudje sede za pečjo in kar se da udobno čakajo pomladi. Takšen je bil razvoj sportov tudi pri nas, čeprav moramo pri tem »parva componere magnis« . . .

KRIŽARJI

Z mogočnim razvojem sporta se je seveda vzporedno stopnjevalo tudi zanimanje odločilnih faktorjev za telesno vzgojo narodov in nujna posledica je bila, da uživa sport v vseh naprednih državah velike podpore države in še vse ostale javnosti. Saj je znana stvar, kako strogo enotno in smotreno so vse sportno življenje v narodu usmerili Nemci in Italijani ter drugi, in kakšne koristi je prinesel sport narodom, ki bi sicer po svoji moči igrali v veliki družini prav skromno vlogo. Skratka: O tem, da je sport treba gojiti in ga mora podpirati država in vsa javnost, ne more biti več razprave!

Dober mesec dni nas še loči od početka IV. zimske olimpiade, prvega dela one štiriletne preskušnje vseh sportnikov sveta, onega temeljitega obračuna, kaj so storili narodi za zdravje, vztrajnost in voljo svoje mladine. Za priprave za takšen nastop je ta doba že mnogo prekratka in ostali so že davno storili vse, da bodo tam v Garmisch-Partenkirchenu — ki bo od 6.—16. februarja prizorišče teh največjih zimskosportnih tekem — pokazali, res največ, kar imajo, in dokazali, da gredo s časom in uspehi vseh ostalih. Pri nas smo — zdaj bi rekli, samo po sebi umljivo — »nekoliko« zaostali in skoraj sramotno je, če moramo še danes ugotoviti, da za udeležbo naših najboljših zimskih sportnikov na olimpiadi nimamo več — kot trden sklep in odločno voljo. Toda odkrito je rekel eden izmed glavnih organizatorjev XI. olimpiade, da je za udeležbo in uspehe na njej treba troje: denar, denar in še enkrat — denar!

Pogleimo kar resnici v oči! Naš JZSS životari v skromnih razmerah in kakor pač hoče muhasta usoda prav za prav od svojega obstoja. Morda mu je zdaj pa zdaj zasijala lepša zvezda, da se je za hip oddahnil od večnih skrbi za denar, toda redno se je spet vračal pred isti problem: Kdo pa bo dal denar? Če kdaj, potem je zdaj to stanje še dvakrat težavno. Da bi pozneje ne moral poslušati očitkov, je poskrbel fantom trenerje, odlične severnjake, ki pa seveda ne hodijo po svetu — zastonj. Tako kakor drugod — recimo s primerno zamudo — je bilo treba tudi pri nas zbrati bodoče olimpionike (to pot na Pokljuki), jih po možnosti odtegniti od vsakdanjega dela in jim dati priliko za sistematičen trening. Tudi oni ne morejo bivati nekje — zastonj! V poglavje priprav spada dalje enotna in dobra oprema z zadostno rezervo, o kateri tudi vemo, da je nihče ne daje — izjemam čast — zastonj! No, in na ne sicer dolgo pot pojde morda 20 oseb, ki morajo živeti v dragi Nemčiji 12 dni, kar znese tudi kupček tisočakov. Če bi jih sešteli takole na debelo in pa celo skromno, bi jih bilo treba najmanj — sto!

Smučarji so dozdaj živeli samo od ljubezni do svojega sporta: leta in leta so poskušali svoje moči doma in na tujem in vselej se je še kako našla vsotica, da široka javnost ni niti vprašala, kdo jo je dal in kako skrbno jo je bilo treba razdeliti, da je šlo za silo. To pot pa je breme prehudo! In zdaj se obračajo na vse, prijatelje in »neprijatelje« belega sporta, naj jim v tej najtežji preskušnji, ko imajo pred seboj nastop v mednarodni areni, pomagajo do nekaj onih kruto potrebnih tisočakov. Saj jih poznamo naše fante z mednarodnih tekmovališč in nič ne dvomimo, da bodo napeli vse sile in poskusili opraviti s čim večjim uspehom stavljeno nalogo. Naj jih vsaj to pot krepi zavest, da bomo mislili nanje ne samo takrat, ko bodo šli v boj, temveč že zdaj, ko se pripravljajo zanj.

Zbirajmo denar!

Dne 12. januarja 1936. bodo stopili pred Vas! Po malih dinarjih bodo zbirali veliki kup tisočakov, ki naj jih na olimpiadi reši najbolj moreče skrbi — finančnega bankrota. Ne odklanjajte znakov in blokov za smučarski dinar, kajti ž njim boste podprli eno najbolj plemenitih akcij naše mladine, da v sportni borbi 28 narodov in med tisoč najboljšimi zimskimi sportniki na svetu izvojuje naši mladi državi čim častnejše mesto! In pa pomnite tudi, da dvakrat da, kdor hitro da!

Smuški tečaj na Sv. Planini nad Zagorjem

jem. Smuški odsek SPD Zagorje priredi v božičnih počitnicah smuški tečaj na Sv. Planini, ki bo trajal teden dni ter ga bo vodil član zbora smuških učiteljev pri JZSS. Prijave sprejema Lavoslav Mrnuh, Zagorje o/S do torka 24. t. m. in na dan pričetka, dne 25. t. m. na Sv. Planini. Prijavnina za udeleženca je 20 Din, celodnevna preskrba (trikratna tečna hrana) in prenočnina v zakurjeni sobi po 22 Din, petkratna dnevna hrana in prenočnina v zakurjeni sobi pa 27 Din.

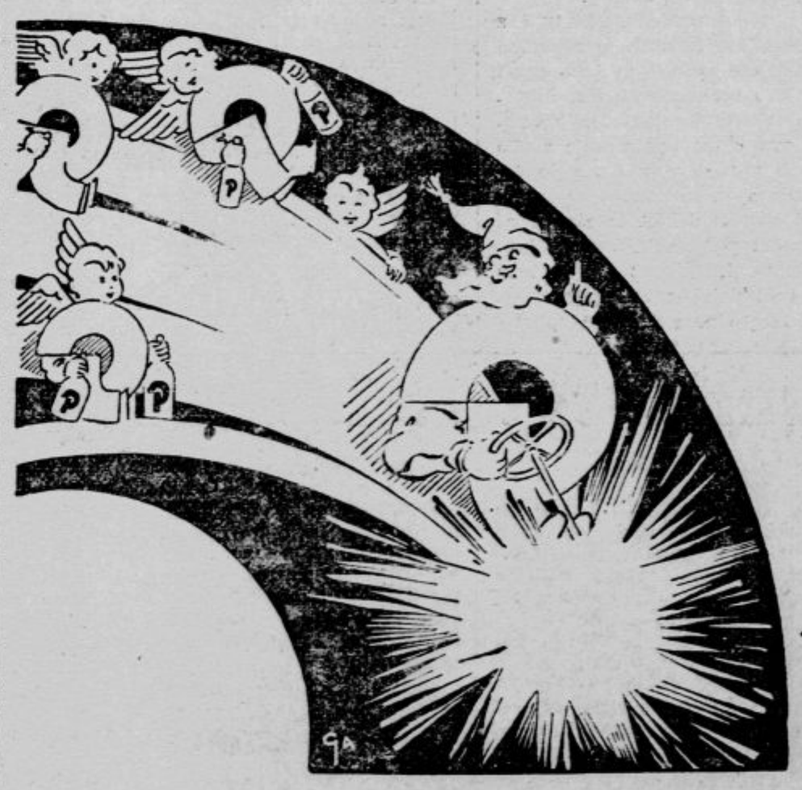

PAZITE!

V VSAKO HIŠO MORAJO PRITI ONI FINI

likerji Pokorny

Žena v sodobnem svetu

Zaščita žene v našem kazenskem pravu

Iz predavanja drž. tožilca Branka Goslarja

Ljubljana, 22. decembra.

Iz predavanja namestnika državnega tožilca g. B. Goslarja ,ki ga je imel v magistratni dvorani pod okriljem sekcije Jugoslovenskega ženskega saveza, posnemamo naslednje: Odločna borba ženstva v zadnjih desetletjih da postane tudi žena popolni subjekt državljanskih pravic in dolžnosti, je imela tudi v naši mladi državi pozitiven vpliv na zakonodajo, zlasti socialno in kazensko. V slednjem je žena v duhu moderne kazenskopravne vede načelno vzporejena z moškim, v poedinih odredbah kazenskega zakona pa so zaščiteni tudi še posebni vitalni interesi žene. Iz posameznih materialno-pravnih določb, ki jih je predavatelj navajal, moramo razbrati tole:

V pogledu odprave telesnega plodu je naša kazenska zakonodaja še vedno z malimi izjemami pod vplivom cerkvenega prava, ki smatra odpravo plodu kot umor. Temu naziru gotovo ni odrekati humanega čustva, ko brani etično načelo o nedotakljivosti spočetega človeka, vendar pa je treba upoštevati še razne druge motive dejanja, ki ga ob gotovih pogojih opravičujejo. Te motive je upoštevala tudi naša pozitivna kazenska zakonodaja, vendar bi se ne dalo tuditi, da je to storila v zadostni meri, v duhu časa in potrebam odgovarjajoče. Zmanjšala je sicer kaznivost noseče žene na minimum, nezakonsko mater, ki sama odpravi plod, oprošča cele vsake kazni in uvaja nekaznivost splava na podlagi **medicinske indikacije.** Dasi izgleda uveljavljenje te indikacije na prvi pogled zelo pomembno, vendar v praktičnem življenju izgubila zaradi strogih kautel svoj pravi smisel. S temi namreč onemogoča uporabo dane ugodnosti, ker je postopek po njih vezan z velikimi otroški za zdravniško proceduro. Posluževati se ga morejo le imovitejše žene, siromašna žena pa bi si premislila spraviti v tek kompliciran in drago postopanje ki morda ne bi imelo niti zaželenega uspeha.

Ni se pa mogla naša zakonodaja odločiti za uvedbo **evgenične in socialne indikacije,** o katerih se v pravniških in zdravniških krogih v zadnjem času tudi pri nas slišijo glasovi za in proti. Za evgenično indikacijo je zlasti uvaževanja vredna misel, da je za narodne in državne populacijske interese neprimerno važnejše zdravje in sposobnost ljudi za prenašanje težkih bremen življenja, kakor množica bolnih in asocialnih tipov. Zlasti naj bi se uzakonila prekinitev nosečnosti takrat, ko je nedvomno, da se bo rodila idiotska in kretenska deca, ki bo opasna za degeneracijo ljudstva. Za socialno indikacijo pa je umesten razlog, naj bi se ne povečavale rodbine onih, ki jim preti samo glad in skrajna beda, ker pada njih breme slednjič le na glavne in državne ustanove. Enako uvaževanja vredna naj bi bila nujnost prekinitve nosečnosti tudi tedaj, če je bila povzročena s posilstvom, oskrumbo, krvoskrunstivom ali na drug kazniv način. Ureditev tega vprašanja pa naj bi se izvršila na način, ki bi onemogočal nekaterim ženam prekomerno izigravanje in omalovaževanje njih prirodnega poklica — materinstva.

Z uvodno trditvijo, da je žena po našem kazenskem pravu **absolutno** ravnopravna z moškimi, pa je predavatelj prezrl važno dejstvo, da vsaj v kazensko-pravnih določbah o splavu ni primerne določbe tudi o odgovornosti povzročitelja zanositve, ki je z neodgovornim ravnanjem povzročil, da žena ni našla drugega izhoda kot odpravo plodu. Odgovorna je le noseča žena in ona oseba, ki je neposredno mehanično ali kakorkoli pomagala do učinka.

Obširno se je bavil predavatelj tudi z drugimi določbami, iz katerih je razvidna skrbna zaščita javne morale in žene proti napadom na njeno osebno svobodo in telesno, odnosno spolno integriteto. Zakonodaja predvideva ostro kaznovanje s silo dosežene telesne združitve z dozorelo ženo, zlasti rigorozno pa še kaznovanje spolne zlorabe nedozorelih deklet in zlorabljanje bede za spolni pohlep. V smislu sklepov mednarodnih konferenc so vnešene v zakonodajo tudi določbe za preprečevanje takozvane »trgovine z belim blagom.« Pozna tudi sankcije proti omejevanju ženine fizične svobode (otmica), ker primeri otmice v naši državi niso redki. Važno vprašanje v naši zakonodaji je tudi pobijanje prostitucije in je glede nje uporaba kazenskih sankcij izenačena za osebe obeh spolov. Izenačena pa je tudi kazensko-pravna odgovornost žene z moškim glede zakonolomstva in prešuštva. Po prej veljajočem pravu tega ni bilo in se je ženo kaznovalo strožje. Današnja zakonodaja pa tudi milejše kaznuje detomor in razlikuje povsem pravilno med zakonsko ali nezakonsko detomorilko

Kaj uči praksa

Za vse udeležence predavanja pa so bila po izčrpnem orisu veljajoče zaščite žene v našem kazenskem pravu najbolj zanimiva izvajanja predavatelja o njegovih opazovanjih v lastni kriminalistični praksi. Nanašala so se sicer le na pravosodstvo ljubljanskega okrožnega sodišča ker pregledni statistični podatki za območje vse države sploh primanjkujejo, vendar pa ta drobec zato ne izgublja na svoji važnosti. Porazno je dejstvo, da zaradi splava sede na zatožni klopi zgolj siromašne žene, ki so se zatekle k mazačem in je bilo njih dejanje razodeto zato, ker so morale iskati zdravniške pomoči. Vendar pa se v premožnejših slojih prav tako vrše splavi, le da ti zaradi srečnega izida ostanejo tajni. Predavatelju tudi ni znan noben primer predčasnega splava na podlagi uzakonjene medicinske indikacije. Sodišče, odmerja dokaj mile kazni, po večini samo pogojne, ker vsi primeri kažejo, da so bile te žene brezvestno zapeljane, da so svoje dejanje storile iz sramu in socialne bede, da pa niso pokvarjene ali družbi nevarne osebe in da od njih ni pričakovati, da bi se ponovno pregrešile tega dejanja. Nasprotno pa se občutno kaznujejo babice in mazači zaradi koristoljubja in nečastnih nagibov, in katerih nudijo svojo pomoč. **Detomori** so redki, zagreše ga le nezakonske matere. Motivi zanj: socialna beda, strah pred sramoto, omalovaževanjem in zaničevanjem, ki ga je deležna nezakonska mati v današnji družbi.

Na dnevnem redu pa je na žalost zaščita **javne morale** po pravosodstvu, to dejstvo pa kaže da še niso preboljeni vojni in povojni vplivi demoralizacije, najbolj žalostna pa je ugotovitev, da so kali pokvarjenosti znatno posejane tudi v mlade duše. Žrtve nemorale in brezvestnosti so zlasti mlada dekleta, ki jih pohotneži napadajo na samotnih potih. Posledice teh zločinov so težke, ker ni okrnjena le osebna svoboda, temveč se često pojavljajo zdravju škodljivi učinki. Visoko kulturno in pravno zavest naroda v naši ožji domovini pa izpričuje tudi dejstvo, da so poslovanja radi **trgovine z belim blagom** in **nasilne ugrabitve žene** našim sodiščem prihranjena. Na dnevnem redu pa so pred sodišči v drugih predelih države.

V praktičnem pobijanju **prostitucije** pa vse sankcije ne zaznamujejo zaželenega uspeha, uspešno sanacijo je pričakovati le od splošnih socialno zaščitnih ukrepov. Tu bi mogla zlasti **ženska društva** najti obsežno polje udejstvovanja. Enaka pomoč od njih pa bi bila zaželena tudi pri smotreni skrbi za odpuščene kaznence, ker bi se ne smeli zadovoljiti s tem, da se kaznenci po prestani kazni uvrščajo v družaben sloj zaničevanih in ožigosanih ljudi, ki po sili razmer ne najdejo boljšega izhoda kakor nadaljevanje neredngа življenja in zločinskega poklica. Zlasti pa se bi morala ženska društva zavzeti za najbolj pereče vprašanje preventivne borbe proti mladinski zanemarjenosti in zločinstvu.

Predavanje, zlasti praktični del, je bilo lep prispevek k spoznavanju in oživljenju perečih problemov veljajoče zakonodaje in pravosodne prakse.

⊙

Kako si društvo zajamči uspešno delovanje

V nedeljo je imelo občni zbor društvo »Dom visokošolk«. Vsa poročila so pričala o izredni agilnosti odborov: vse si prizadevajo, da postane dom res zatočišče dijakinj, v materialnem in moralnem pogledu. Dom se širi, vedno več jih najde v njem zavetje, ustvarja pa tudi najboljšo podlago za gojitev vzajemnosti med visokošolkami.

Med poročili je bila zlasti zanimiva kritika revizorke naslovljena na delo posameznih odbornic. Kakšna razlika med tem poročilom in med onimi, ki smo jih navadno vajeni slišati na društvenih zborovanjih, ne samo ženskih, ampak večinoma vseh. »Kaditi« je skoraj obligatno, kritika je časih dovoljena, toda samo »v mejah dostojnosti«, zgodi se pa tudi, da ti že pri prvih stavkih vzamejo besedo. Zborovalcem je pa tudi najbolj všeč, da gre vse gladko in da je vse tiho kakor v grobu. Ko sem pa poslušala to kritiko, ki je bila ostra in bistra, sem se kar zgrozila pri misli, kako bi bila marsikakšna »funkcionarka« ogorčena, če bi se nad njo kdo tako spozabil. In vendar je to najboljše jamstvo, da bodo posamezniki napredovali v svojem delu.

Še ena značilnost je bila poleg drugega posebno zanimiva na tem občnem zboru: kakor mnogo drugih društev, trpi tudi to pod denunciantstvom. Razumljiv je ogorčeni protest, s katerim se postavlja mladina v bran proti te vrste napadom. Človek se mora vprašati: ali bo postalo denuncijantstvo res naša »narodna čednost«?

Križarji na božičnem pohodu v Ljubljano

Za božične praznike bomo gledali v kinu Matici najnovejši film Cecila de Milla »Križarje«. Malo je filmov, ki bi bili stali toliko kakor ta, saj trdijo, da so izdali zanj nad pol milijona dolarjev. Po ogromnih stavbah, ki so jih zgradili nalašč za ta film, po velikem številu statistov, ki nastopajo v skupinskih prizorih, bi skoraj rekli, da ta trditev ni pretirana. Igralci, ki v filmu nastopajo, so med najboljšimi, kar jih premore sedanja Amerika, po večini mlade moči, ki so jih pritegnili iz raznih vodilnih ameriških gledališč.

Kakor nalašč za božične dni je ta film, ki obravnava najbolje organizirano križarsko vojno srednjega veka, vojno vitezov in kraljev, kakor so jo imenovali. Prepričani smo, da si ga bodo ogledali vsi, ki si žele resničnega umetniškega užitka.

Meteor v loncu

Na periferiji Colono ob Panamskem prekopu je neka indijanska kmetica pravkar pripravljala kosilo, ko se je zunaj nenadoma zatemnilo kakor ob nevihti. Trenutek nato je strašno počilo in zračni pritisk je ženo vrgel po tleh. Ko se je osvestila, je videla, da ji je lonec z obedom vred izginil. Pač pa je bila velika luknja v ognjišču. Poklicala je ljudi, ki so iz luknje potegnili precejšen zvezdni utrinek, ki se je zvaril z loncem. . .

Iz akvaristove torbe

Velikani v hladnih morjih

Na začetku zime smo in kljub temu se polašča srca čut zadovoljstva, kajti začetek zime je prvi korak v cvetočo pomlad. V tej, nas osrečujoči nadi minevа čas, kakor da bi hitel na krilih, dočim so nam jesenske noči le počasi potekale. Kmalu nas bodo razveselili v lesovju prijazni telohi, plahо bodo pokukavali iz svojih sveže zelenih gnezd rumeni jeglički, z njimi vred se bodo pokazali snežno beli zvončki zibaje se v rahli pomladujoči sapici. Zima se bo preselila s severnega na južni tečaj, umikala se bo vračajoči svetlobi in toploti. Ker je ravno govor o tečajih, bo morda koga zanimalo vprašanje, ki si ga le redko postavljamo, ker nima praktičnega pomena, a to vprašanje: kaj bi bilo, ko bi se naša obla nehala vrteti okoli svoje osi?

Znano je, da je zemlja na tečajih sploščena na ravniku pa nabrekla. Ko bi zemlja sedaj prenehala z obračanjem, ki se vrši z naglico 30 km na sekundo, bi se pojavila v gmoti težnja po vzpostavitvi krogle. Morja bi začela drveti k tečajem, poplavljala bi celine na severu in jugu, ob ravniku bi pa nastal širok pas kopnin, marsikje bi se pokazalo morsko dno in lice zemlje bi se popolnoma izpremenilo. Morja na severu in jugu, bi se obljudila zelo gosto, vršila bi prilagoditev na spremenjene prilike. Lahko bi kdo mislil, da je zaradi hladnejše vode v severnih in južnih morjih malo življenja, kar pa ni točno. Številne jate rib potujejo po teh morjih, med njimi so pa pravcati velikani, ki zaslužijo našo pozornost. Kiti, ki so sicer sesavci z ribjim trupom, so si izbrali mrzla morja. Zanimivi so zaradi tega, ker se hranijo kljub velikanskemu gobcu s plantonom in tudi drugim drobižem. V gobcu imajo namreč neko vrsto vrše, ki zbira ves drobiž in ki ga potem pogoltnejo. Kiti znastejo na 24 m, so torej orjaki. Omembe je vredno, da je opaziti pri mladičih sledove zobovja, ki pa kmalu izginejo. Predniki kitov so se pa še za časa tercijara ponašali z močnimi zobmi.

Oglejmo si zdaj hrustančnice iz skupine morskih volkov, prebivajoče v hladnih vodah. V severnih predelah Atlantskega mor ja nahajamo majhne in velike „pegaste morske mačke. Dasi so zelo majhne, 70 do 100 cm dolge, so strašno požrešne, zlasti so jim priljubljene goste jate slanikov, katere zasledujejo. S slaniki si napolnijo želodec in da ne bi morali prestati s pojedino, izbijujejo dobršen del, nakar začno žreti ponovno. Slaničar ima kakor večina morskih volkov v jačji meri nazaj pomaknjen gobec in vretenčasto se zožujoč rep. Zraste na tri metre, živi pa na severu. Veliki morski pes, ki se sicer zmoti tudi daleč na jug, ima kratek rilec, zobje so razmeroma majhni, trup pa 10—12 m dolg. V Ledenem morju je često v globinah ter se hrani kakor kit z majhnimi morskimi živalmi. Tudi on ima vrši podobno napravo v škržnih špranjah, s katero zadržuje drobiž. Velikega morskega psa spoznamo po krajši glavi in po velikih, škržnatih špranjah, ki se nam vidijo kakor ovratnica in ki segajo skoro okoli vratu. Ta volk ima svojega krvoločnega brata v toplih morjih. Velikosti je iste, vendar najnevarnejši izmed vseh morskih volkov. Njemu sorodni, že izumrli predniki so bili, sodeč po zobeh, ki so bil čez 10 cm široki in visoki, pravcati velikani in je njih potomec z 12 metri dolžine le pritlikavec. Taki velikani so živeli še v miocenu tercijarne dobe. — Volk velikan je 15 do 20 metrov dolg, ima pa nizek široko raztegnjen prsvilen gobec, brez podaljška na gornjem delu. Tudi on se hrani po načinu kita z drobnarijo, ki mu jo zadržuje vrša v škržnih špranjah ali jo pa omehča z majhnimi zobmi. Naš velikan pa ni s severa, temveč je južnjak. Kot izrazit zastopnik polarskih voda je vreden omembe 6 do 8 metrov dolgi, polarski morski volk, ki se drži ali v globini ali pa na odprtem morju. Rilec mu je dolg in debel. Glede po žrešnosti je dostojen zastopnik večine svojega rodu. Na njegovo požrešnost morajo verjeti celo kiti, ki jih naš severnjak napada pri živem telesu.

Razumljivo je iz gori navedenega, da prebivajo tudi v hladnih predelih velike množine rib, sicer bi jih sedaj opisani dolgini že davno zapustili.

Ljubljanski kalejdoskop

Nihče naj ne bo za božič lačen. Nikogar naj za božič ne zebe!

Tudi letos so izdali Nemci to parolo. In niso edini narod, božični dnevi so dnevi darovanja, dnevi miru, spomin na najlepši verski misterij, rojstvo dobrote. Zato je tudi najprimernejši čas, da pokažemo, ali čutimo v sebi več kakor sebičnost.

Vsaj enkrat na leto naj bo človek dober. Vsaj enkrat. To je pač malo zahtevano.

Če živite še v tako slavih razmerah, si boste poskusili te dni olepšati. Saj je božič samo enkrat na leto. In je hkratu tudi nekakšno slovo od leta.

Nekaj bi vas prosili:

Kadar boste uživali božične dobrote, se spomnite malih ljudi. Na vaša vrata bodo trkali, ker terja želodec tudi na božič svoje. Če jim drugače ničesar ne daste, to pot napravite izjemo. Prelep dan je božič, da bi ga morali s kakšno malenkostjo omadeževati. Dajte jim del svojih dobrot. Siromakom, ki se jim godi slabše kakor vam.

Morda stanuje v isti hiši kakor vi, v podstrešju, siromašna družina s kopico otrok. Pokličite uboge otroke, ki morda doma ne bodo niti čutili, da je božič, ki ga bodo praznovali ob krompirju, in dajte jim vsaj kakšen kos potice. Sami si ne morete misliti, koliko jim boste s tem dali, vam se pa še poznalo ne bo.

Danes boste pospravljali za božič. Poglejte malo po omarah in skrinjah! Gotovo boste našli kje kakšne stare nogavice, staro srajco, ki je ne bo nihče več nosil, ali pa kje kakšne čevlje. In s temi rečmi, ki so vam le še v napotje, boste lahko storili dobro delo, če jih boste podarili potrebnim.

Božič je praznik darovanja, prerojenja. Naj bo tudi za vas!

Da ne bo nihče lačen, da ne bo nikogar zeblo!

★

Slovenci postajamo velikopotezni. To je prav hvalevredno. Penetriramo v svet, kakor smo videli nedavno nekje lepo zapisano. Zaenkrat v daljno Bengalijo, kjer imamo že več misijonarjev.

Misijoni so zasluzna reč, samo stanejo. Tam, kjer je denarja v izobilici, se to ne pozna, pač pa se pozna tam, kjer denarja ni. Na primer pri nas.

O številu brezposelnih v Sloveniji je težko reči ko[illegible]e v resnici. Eena statistika jih omenja trikrat toliko kakor druga. Nedvomno jih je veliko, če sodimo po tistih, ki jih srečujemo na ulicah in beremo o njih. Zanje ni mogoče dobiti denarja, če ga z lučjo iščemo.

Pač pa se dobe podpore za misijone. Denar, ki se nabere pri nas in gre v inozemstvo, v države, od katerih nimamo prav nič. Nekoč smo rekli temu »zapravljanje narodnega premoženja« in ta izraz menda lahko uporabimo še tudi danes.

V inozemstvu pa imamo tudi mi ljudi, ki so podpore potrebni. Tisoče izseljencev Desetletja so pošiljali denar v domovino, vse moči so pustili na tujem, potem pa je prišla svetovna gospodarska stiska in jim vzela kruh. V Ameriki, v Nemčiji, v Vestfaliji, na Holandskem, v Belgiji in drugje. Zdaj stradajo v tujini in obupujejo. In niti toliko denarja se ne dobi, da bi se lahko vrnili v domovino. Deportacija ali pa smrt od onemoglosti, to je njihova usoda!

Za te ljudi poskrbimo, za misijone bomo pa še takrat lahko, ko bodo imeli naši ljudje dovolj kruha.

★

Da kaznenci delajo, je prav. Delo nikomur ne škoduje. Tudi njim ne. Nekateri jih prav radi vzamejo v delo, ker so cenejši kakor drugi delavci.

Toda v današnjih časih je vredno nekaj premisliti:

Kaznenci imajo v svojem zavodu kruh, po cestah pa imamo tisoče, ki tega kruha nimajo. S tem, da hodijo kaznenci na dnino, prikrajšajo brezposelne, ki jim je razno priložnostno delo navadno edini zaslužek.

Zato naj uprave sodišč in kaznilnic vsaj začasno prenehajo s prakso pošiljanja kaznencev na dnino, ali pa naj zahtevajo za kaznence tolikšno dnevno mezdo, kolikor znaša povprečen dnevni zaslužek težaka. Tisti, ki pa delo oddajajo, naj si rajši poiščejo delavce pri borzi dela. S tem bodo precej pripomogli pri lajšanju brezposelnosti.

★

V naših kavarnah je pač taka navada, da včasih kdo iztrga stran v ilustriranih listih. Zlasti po modnih listih opazimo to prav pogosto. Tretji, četrti dan po prihodu revije, manjka navadno že polovica listov.

To hočejo kavarnarji preprečiti ali vsaj omejiti s tem, da vse slike v listih »prešlemplajo« s kavarniškim žigom. Časih imajo ti žigi prav simpatične napise: »Last kavarne X...« ali pa celo: »Ukradeno v kavarni Y...«

Pa vzlic temu listi iz revij izginjajo še prav tako kakor prej. Je pač tako: kdor misli list iztrgati, ga bo iztrgal, če bo na njem deset žigov ali pa nobeden. Ljudje so praktični. Čemu bi kupovali revijo, ki stane petnajst, dvajset dinarjev, če potrebuje samo majhen vzorec, vse drugo pa mu ni nič vredno. To se ne da preprečiti.

So pa tudi po kavarnah gostje, ki listov ne trgajo, ampak revije samo gledajo. In zraven kolnejo, ker je vsaka najmanjša sličica pomazana z orjaškim žigom.

Zdi se nam, da je tako žigosanje čisto odveč. »Trgačev« ne bo oviralo pri njihovem delu. Treba jih bo pač ugnati na drugačen način. Morda s tem, da bodo uslužbenci nanje malo bolj pazili ali pa kako drugače.

★

Zlata nedelja. Trgovine so odprte. Nekateri gredo vanje, drugi se vračajo iz njih z zavojčki pod pazduho. Največ pa je takih, ki gredo nemoteno po cesti. Popoldne srečam umetnika Peregrina. Zavojček nese v desnici.

— Oho, iz trgovine ali iz draguljarne?

— Pardon, iz kavarne. Sto dinarjev stave, če uganeš, kaj je v zavojčku. Prosim lahko potiplješ!

Ne stavim, pač pa potipljem. Trdo je. Oglato. Steklenica? Ne. Bonboniera? Damska torbica? Kolekcija mila in kolinske vode? Nič, prav nič tega. Zaman bi se oznojil na mrazu.

Razgrne umetnik Peregrin zavojček in glej — pod časopisnem papirjem se posvetijo trske, čisto navadne trske. Morda jih je pet.

— Veš, domov grem delat, po moram v ateljeju zakuriti.

Zlata nedelja. Juh!

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani